

Η ΔΙΑΣΗΜΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΟΣ

Η ΑΡΤΕΜΙΣ ΤΟΥ ΠΟΑΤΙΕ

‘Η άπαρηγόρητη χήρα. Γιά νά σώση τόν πατέρα της. Φίλη του Φραγκίσκου του Α΄ και του Έρρικου του Β΄. «Η ρυτιδωμένη γριά». Μάγια, βότανα, φίλτρα. Ξωραία και άνηρη στά έβδομηντα της χρένια.

‘Η Άρτεμις του Ποατιέ. (Από παλαιά εικονογραφία)

‘Η Άρτεμις Ποατιέ, μιá από τις περιφημότες έμορφές της Γαλλίας, γεννήθηκε τόν Σεπτέμβριο τού 1499 και έπαυτοσύνην σέ ηλικία 13 χρόνων, τού Λουδοβίκου Μπριζέ, κόμητα τού Μαλερβού. Ύστερα από δέκα όχτρο χρόνια συμβίωση με τόν άντρα της, εχθέρη. Τόσο όμως της εκούσιας ό θάνατος τού συζύγου της ώστε άφρότ τού άνήρτος μεγαλοπροπέσιτο μαυσολείο, άπεφάσισε νά πενήθησού ό δλη της τή ζωή. Τόν όχο της αυτόν τόν έτήρησε θρησκειακά ή ‘Άρτεμις και τότε άκόμη έγινε φίλη τού Φραγκίσκου τού Α΄, κι ‘εχε σβήσει από τήν ψυχή της ή άνάμνησις τού συζύγου της. Μετά τόν θάνατον τού συζύγου της ό πατέρας της ό όποιος είχε αναμνηθεί σέ κάποιον ανθρωπόμοια είχε συλληφθή κ΄ εφορκείτο νά ξεληρώσού τó εγκλήμα τόν με τή ζωή του. Τότε ή ‘Άρτεμις ποι άγαπούσε τρελλά τόν πατέρα της έτορεξε και οζήτησε στά πόδια τού βασιλέως Φραγκίσκου τού Α΄. Ικετευστάς τον νά τού χαρίσθ τήν ζωή.

‘Η ‘Άρτεμις ήτανε πολύ όμοια και χιτέπνε άμέσως από μάτι τού Φραγκίσκου ό όποιος ήταν διάσημος λάτρης τού γυναικίου φίλου. Και έρασιόθη μέρ ή ζωή στόν Ιωάννη Ποατιέ, αλλά για νά πληρώσού τή χάρι αυτή ή ‘Άρτεμις αναγκάσθηκε νά γίνη φίλη τού βασιλέως. Άρρωστο είνε ως τόσο άν τή θυσία της αυτή τήν συνόδουσε με πολλά δάξονα ή άπαρηγόρητη χήρα. Τό μόνο ποι γινώσκουμε είνε ότι ό πολλές ερήμους σήσεις της με διάφορα λογικά ποόσωπα της εποχής εκείνης, άπέδειξαν ότι ό όχοι ποι μετ άποσπá ή θλίψη δεν είνε διαρκέστεροι από εκείνους ποι μετ άποσπá ή αγάπη. (Όσοι και άν εχη τó πρσίμιο ή ‘Άρτεμις έλέγχε ελευθέρι έσοδο στην αυτή κá άπεφάσισε νά σφειληθή από τó προσιμίο τούτο. Ό δούξ της Ουλεάνης, δοντερόστοκος υίος τού Φραγκίσκου τού Α΄, και δά όδορος τού Γαλλικού θρόνου επειδή ό ποροβίτερος αδελφός του είχε πεθάνει, εφοτείνθηκε εν τώ μεταξό τρελλά τήν ‘Άρτεμι, άν και κατά δέκα όχτρο χρόνια μεγαίντεσή του. «Η ρυτιδωμένη γριά» όπος τήν άποκαλοόσε ήρωιστικός ή δοκίμοια εν ‘Ετάμη, φίλη τού Φραγκίσκου τού Α΄, εξεμεταλλέθη τόν θρονα αυτόν τού διαδόχου.

Ύστερα από λίγο εοχηματίσθησαν δύο κόμηματα στο παλάτι : Τό κόμημα τής δουκίσσης εν ‘Ετάμη και της ‘Αρτεμίδος τού Ποατιέ. ‘Η τελευταία ποιού τού Φραγκίσκου τού Α΄, ήπρηξεν για τούς φίλους της ‘Αρτεμίδος τού σνδήμα της νίκης. ‘Η δοκίμοια εν ‘Ετάμη έφηνε εξοισθηθείσα. ‘Η δέ ‘Άρτεμις τιλοφορηθείσα από φίλο της ό όποιος είνε βασιλεύς δοκίμοια τού Βαλεντινού, έπηξε στά χέρια της τά ήρια τού ζούστου. ‘Ο ‘Ερρίκος ό Β΄, πάντα γουατιστός μισούσά στην ‘Άρτεμι, της έπαυελάμβανε άκαταπαύστως : «σέ αγαπώ και πάλιν σέ αγαπώ». ‘Εν τώ μεταξό ή είνουμένη, τρυφερά φίλαση και μετρημένη από τó θνητάμα των έκανν ό κόλαξες τρός όδξαν της, άπέτοσε σμφυόλια, ύπουνηγια, κομποβόλια. Κατέβαζ τούς μέρ, άνιράζε άλλους στά ύψηλότερα αξιώματα και ποι πάντων έπέβαλλε στόν φτωχό λαό φούρος βασιτάτους. Με μιá λέξη, έβασίλευε...

‘Εβασίλευε όπος βασιλεύει μιá γυναίκα ποι δεν άκούει ποιά τήν φωνή τών παθόν της μόνου. Σέ τέτοιο βαθμό αδυναμία και τούλλας είχε φθάσει ό βασιλεύς ώστε ζατηροόσασ την ‘Άρτεμι όστι τόν... έράφηνε ! ‘Η ‘Άρτεμις μάγοια ; Βέβαια όχι. ‘Επιτέδεια μόνου ήταν και έποτε ποροσοότερο. ‘Ελεγον ότι είχε ποιόσει τόν βασιλέα με φίλτρο. Πλάη. Τόν έβλεπε μόνο και αυτό ήτανε άσχετό για νά τόν κάμνη πειθήριον σάν παιδάκι. ‘Ηταν άσχετό γιατί φαίνεται ότι ήταν άφάνταστη ή όμορφά της ‘Αρτεμίδος. ‘Ενας διάσημος γάλλος συγγραφές της εποχής εκείνης ό Μπριτόμ, ό όποιος τήν εγγούσεν στά γεμάτα της, τήν ποροφάει ως έξης :

«Είδα, λέγει, τήν κυρία δοκίμοια τού Βαλεντινού, σέ ηλικία έβδομηντα έτών, τόσο όμοια στό πρόσωπο, τόσο άνήρητη, τόσο άξέραστη, όσο και όταν ήτανε τριάντα χρόνων. Είδα τήν κυρία αυτή έξη μήνας πριν πεθάνει τόσο όμοια άκόμη ώστε άμφριβάλλει άν θά ποροούσε νά βρεθίη καρδιά ποι νά μην συγκινήθ από ένα οισνθήποτε πάθημά της, όπως από τó σπάζιμο της κνήμης της ποι τής συνέθη όταν κάποτε έπεσε στο λιθόστρωτο ενώ έτρεχαν έριππος. ‘Ενώμιζε κανείς ότι ή θλάσις εκείνη και ό πόνοι τούς όποιους είχε υποφέρει, θά άλλούσαν τά όμοια χαρακτηριστικά τού προπόπου της. ‘Αλλά εντυχώς δεν έπαθε τίποτε γιατί ή όμορφά, ή χάρις, ή μεγαλοπρέπεια, όλα διατηρήθησαν όπως πριν. Και προπάντων

ή δοκίμοια τού Βαλεντινού, έξακκολυθεί ό Μπριτόμ, ήτανε λευκοτάτη και δεν ψικαυδονότανε ποτέ. ‘Ελεγον μόνου όσοι τήν έγγώρισαν καλά ότι κάθε πρωί έπινε τó ζουμι ενός χόρτου τού όποιον δεν έβρε : πώς όνομάζον οι αγαθοί γιατροί και φαρμακοποιοί. Νομίζω ότι και εκάτó χρόνια άκόμη άν ζούσε ή κυρία αυτή, ούδέποτε θά εχθούσκη. Είνε κρίμα νά σκεπάζη τó χόμα τούσων όμοια σώματα».

‘Η ‘Άρτεμις τού Ποατιέ, πολύ ποροσοότερο βασιλοια Μαρι ή Αικατερίνη τών Μεδίκων, ή σύζυγος τού ‘Ερρίκου τού Β΄ - ή Αικατερίνη τών Μεδίκων ή όποια δεν ήθελε ή δεν ποροούσε νά τά βάλη με τέτοια αντίζηλο - ήταν γοαφτό νά πεθάνη στάς βαθμίδας τού θρόνου. ‘Ο αφρίδιος θάνατος τού ‘Ερρίκου τού 2ου ό όποιος είχε πληρωθή θανάσιμ στίς λαποδομίες άπ’ τόν Μοιμοισμό, έπέφερε τήν πτώση της ‘Αρτεμίδος. ‘Η Αικατερίνη τών Μεδίκων δεν ποροίμενε νά κίσιση ό βασιλεύς τά μάτια του για νά στείλη στην δοκίμοια τού Βαλεντινού τή διαταγή ν’ άποσυνθί άπ’ τήν αλή.

— ‘Απέθατε ό βασιλεύς ; ούτρες ή ‘Άρτεμις τόν κομιστή της διαταγής της έθούσας.

— ‘Οχι κυρία αφήρησε, αυτός, αλλά δεν θά βραδύνη.

— ‘Ε ! λοιπόν, επαιέλαβε ή έπερηφανή δοκίμοια, ενόσω τού μένει πνοή ζωής έθλω νά ξετρονν ό έθθος μου ότι δεν τούς φοβόμια καθόλου. Τό θάσοος μου είνε άκόμη άκατανίχητο. ‘Αλλ’ όταν πεθάνη, δεν θά ποροούσ πεί νά ζήσω, και άίς ή τιμοίς με τίς όποιες θά με ποτίσων θά είνε γινώκίτατες παροβαλλόμενες με τήν άπόπεια ποι θά ύποσώ. ‘Αλλά, έτσι ή άλλοιώς, ή ζήσι ή πεθάνει ό βασιλεύς, δεν φοβόμια τούς εχθρούς μου. Αυτό νά τούς πητε.

‘Εγαυατείνθησά ποι’ όλων, εκτός τού δουκός τού Μοιμοισμό τόν όποιον είχε ανακαλοόσι στην αλή, ή ‘Άρτεμις άπεσοίθη στό ‘Ανέ, μαγευτικώτατο μίγμο τού όποιος ό Φιλιππό και ό Ιωάννης Ντελόμ είχαν στείσει με όλα τά θνήματα τών πλοίων και της τέχνης. ‘Ετσι άπέθανε ή ‘Άρτεμις εζήρητα και έξη χρόνων. ‘Απαύτα λοιπόν ό Μπριτόμ λέγοντας ότι τήν είδε έβδομηντα χρόνων, έξη μήνες πριν πεθάνει. Στην εκκλησία τού ‘Ανέ, ήρπώθη μαυσολείο με τó άγαίμα της ‘Αρτεμίδος από λευκό μάρμορο, έργο τού ποροφιμον χλιπτον της εποχής εκείνης, Ζαν Γκοζόν. Τό μνημείο αυτό σούζει σήμερα στό Λούβρο.

ΣΤΙΧΟΙ

ΤΟ ΧΕΡΙ

Λαμψεις, καθαίρο μετώπο, και διώχνεις τ’ άγρια σκότη, μάγουλα δροσοσταλακτα, μοσχοβολάτε φαρμά, στομα, ποι στάξεις κάποτε στο μέλι τού φαρμάκι, λαχταριστέ χιονόλαιμε, κυματιστό κορμάκι,

κ’ έσεις, μαλλιά, ποι πιάνετε με τά σγου- [ρά πλεμμάτια κ’ έσεις ποι σαιτεύετε τι έγκάρδια βάθη, [μάτια.

Ύραία είστε, όλολαμπρα, μα τó δικό μου [άστέρι, θείες όμορφίες, δεν είστε σεις, δεν είστε’ [είν’ ένα χέρι !

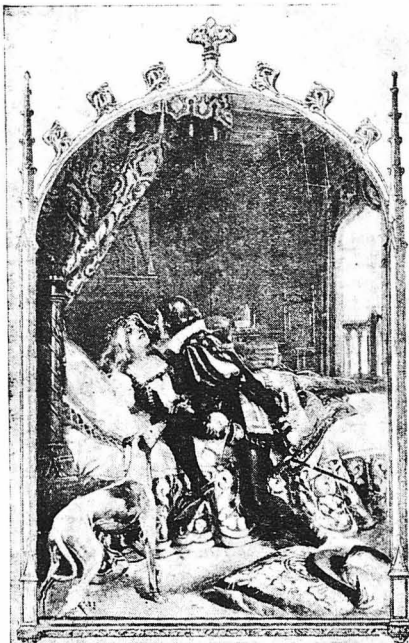
Χέρι ποι πότε ή Προκοπή και ποτε ή [‘Ελεημοσύνη τώχουν ή μιá για νά βοηθήη κ’ ή άλλη [για νά δίνη.

Χέρι σά μάγισσας ραβδι, κάθε ποι γχιζήη, [άνθίζει, και για νά κάνη τó καλό άκόμα κ’ ή [σχημίζει !

‘Ω χ’ρι, τού φτωχού χαρì και τού σπι- [τιού καμάρη, άτιμητο, παρθενικό, κρυφό μαργαριτάρι, μη φύγησ από πάνω μου, μη λείψης από [μπρός μου,

κ’ όδήγη τόν άνηξερο στην έρμημά τού [κόσμου. ‘Αστρο στούς Μάγους έδειξε τó δρόμο [του Μεσσία’

ώ χέρι, δείξε μου και σφ ποι κρύβετ’ ή [‘Ευτυχία !

‘Η ‘Άρτεμις και ό ‘Ερρίκος ό Β΄.

Κωστής Παλαμάς